

REVISTA

ALFORCA
DOMINICAL

BILINGÜE

AÑO II

PALMA 16 DE ENERO DE 1898

NÚM. 50

NOCES HONRADES

I

DIU lo Evangelista Sant Juan (Cap. II) que «se celebraren unes noces á Caná de Galiléa, trobantshi María Santíssima, y ahont assistien convidats el Bon-Jesús amb sos dexebles. Y notant María que havien acabat es ví, digué á son Fill: no tenen ví; á lo que respongué Jesús: Dona, ¿y que hi tenim que veure noltros? Encara no ha arribat la meua hora. (Es dir: encara els assistents no s' en han temut, ja vendrá el moment de provarlos la meua Divinitat. Però la Verge Mare que tenia plena fé en son poder y desitj d'estauriar un empegahiment als qui los havien convidat,) digué als criats; feis tot cuant Ell vos mani.

Hey havía allá sis hydries de pedra (*depòsits á modo de eufàbies*) per ses purificacions dels Juèus, dins cada una de les cuales hey cabien dues ó tres gèrres d' aigua. Ompliu aquelles hydries, digué Jesús als sirvents, y les ompliren rases. Después los digué: ara treisnê y presantaula al Majordom de taula; y axí heu feren. Y tan tòst com aquest prová s' aygo, convertida en ví, com ell no sabia d' hont era (bé heu sabén els criats que l' havien trèta) cridá al señor novi diguentlí: Tothom serveix al principi el millor ví, y quant els convidats n' han begut abastament, llavors trèuen el més inferior: pero vos, al revés, heu guardat el bon ví per derrería.

Aquest fou el primer miracle obrat per Jesús, á Caná de Galiléa, manifestant sa Gloria. Y els seus dexebles cregueren amb Ell.» (Es dir: *se confirmaren en sa fé*.)

II

¡Venturosos novíís que lograren la ditxosa sort de tenir á sa taula á María Santíssima, á Cristo Jesús y als seus dexebles! Segurament que los ne plourien de gracies y bendicions celestials, en gran y á balquena; pues bé heu significa l' abundancia y superior calidat d' aquell ví que los tregué d' apuros y los fé quedar tan lluhi ts.

Aquestes *honrades noces* han de servir de modeló als cristians; y pues, avuy en dia s' usan tants de matrimonis esguerrats vejem de señalar algunas causes y remeys.

Sol ser una d' elles l' haver contrèt matrimoni sens

examinar abans si Deu los cridava ó no á n' aquell estat. Causa de matrimoni desditxat es el no conexersé, mes que per defora, la major part de fadrins y de fadrines; ment res *tenen relacions* s' engañan mutuament, aspirant més al benestar temporal que á la felicitat eterna. ¡Cuants, de casoris se pactan sens tenir en conte més que l' hermosura y la riquesa, ó el dòt y la possibilidat d' obtenir un *empleo lucrativ*!

Abans de comprar una finca, un cavall ó un vestit se té prou ànsia d' exanimarhó y de consultarhó amb intel-ligents; sent axí que calsevol dia després, poden desfersen; y s' homo y sa dona se lligan per tota la vida, abans de conexersé bé,... y sabent que, un pich lligats, la cosa ja no té remey. Si els joves que se préparan per rebre el sagrament del Sant Matrimoni á lo catòlic demandassin consej á sos majors, y sobre tot posassin en mans de Deu, per mèdi d' oracions, el seu negoci; si sabessin que la Sagrada Escritura diu que «la riquesa y els títols nobiliaris se poden heretar ó adquirir, pero que *una espresa en veritat prudent, sols Deu la pot concedir*; si malavetjassin que entre els futurs esposos no hey hagués ext raordinaria diferència de posició social, ni de edat, ni de costums; si recordassin que Deu creador quant volgué donar una espresa al primer homo Adam digué: *fessemli una compaïona que li sia consemblant*; ja es ben cèrt y segú que ses bonaventures somiades serien realidats, y la pau de les famílies susaríá més que les discordies y els escandols produkits p' els desengaños.

Però tot té remey cuant á Deu s' acudeix y lo convidan á sèure en taula dins la llar d' un matrimoni; tota tribulació sab Ell transformarla en goig y en delit; Ell sab convertir l' aigua en bon ví....,

Casats á ne qui el Dimoni vos abeure d' aygo térbola convertida en mal vinagre, Convidau á Deu y á María Santíssima, y ¡veureu miracle!

MOSSEN GASPAR.

BISBE NOU

Per regir la nostra Diocèssis ha estat proposat el M. I. Sr. D. Pere Juan Campins actual *Vicari Capitular*. Aquesta Redacció li envia sa respectuosa enhorabona.

LA VERITAT

Tench, ja fa estona,
Un cayre flach
Y es, que fent gloses
Me buit es cap:
No pint floretes
D' enamorats,
No fas cap oda
A n' es Gargal;
Sa paya enrera,
Vatx a n' es grá;
Y sens respectes
Al què dirán,
Encomanantme
A Deu y als Sants,
Una a s' encruya
S' altra a n' es may,
Agaf sa ploma
Tris, trás, tris, trás,
Y dich, en plata,
La veritat.

Moltes vegades
M' he preguntat:
¿Quin bé puch trèure
De criticar
Misèries, vics
Molt arrelats
Y costums veyes
Més que es pastar?
Si el mon es farsa,
Si vá girat,
¿Un fuy de glòses
L' adressarà?
Els qui se creguin
Que los retrat
No m' podrán veure.....
¿Y axò que hi fá?
Sa méua crítica
No es personal
Sols dich, en plata,
La veritat.

Llops me roëgan
Sols en pensar
Que, en porros-fuyes
Y ferfalans,
Fonen ses dones
Un dineral,
Y se desfressan
Cada girant,
Y apar que sían
De ¿qui ha dalt?
Y si se casan
Amb un bòn Jan,
Ni pa ni pasta
Hi ha que los bast.....
Moltes d' aquestes,
Dínés ventats,
Dins un Hospici
Solan parar.
Axò es, en plata,
La veritat.

Estich dins brases
Eu veure 'n tants
Que se passetjan
Barret ben alt,
Que los fá nòsa
Tot per passar;
Y si tornassen
Lo mal guanyat,
En romandrían
La major part
Sens pala, forca
Ni á hont ventar.
Jò 'en sé de pòbres
Que hu han süat,
Y tal vegada
Môren de fam....!
Veis aquí perque
No puch callar
Y dich, en plata,
La veritat.

Pèrt sa xaveta
Quant sent contar
Que els qui solien
Anar cada any
A sa Font Santa
O ran de mar
Duguent un còvo
Devant, devant,
Per fér un pòbre
Pa 'bm caritat,
Ara en carruatge,
Per pa y per sal,
A ses casetes
Van á folgar;
Y están, de deutes,
Ben ofegats....
Per bé que digan
Fá mala sanch.
Axò es, en plata,
La veritat.

Tench dins s' oreya
Es cuch malalt
De sentir crides
De llibertat;
Els qui la venen
Son els esclaus,
Y els qui la compran
¡Qué tal serán!
Uns y els altres
Van uys tapats,
No tenen eyme,
Ni creurán may
Que son s' escala
D' encortinar,
Que cercan llana
Y los tondrán;
Ni hi ha qui 'ls trèga
Es gat des sach.
Axò, es, en plata,
La veritat.

Me fan agrura
Cèrts poys inflats
Que, amb artimànes
Que tothom sab,
Han fet de pedra
Casas amb archs.
¡Cuantes hisendes
S' han congriat
Dins cèrta casta
De sociedats!
¡Cuantes Empreses
Han fet naufraig
Però salvantse
Sos majorals!
¿Y els accionistes?
Gent á la mar....
Tal moda s' usa
D' aná endevant...
Que... axò es en plata
La Veritat.

Veig de Lleó tretze
La Santidat
Que's destexina
P' els cristians:
Ell bé predica
Unió y pau;
Ell bé destrià
Als liberals
Dels qui á l' Iglesia
Son feéls constants....
Pués no 'l s' alcoltan,
Pués no 'n fan cás,
Tothom es Papa,
Tothom fá cap....
Y aquests cismàtichs
De mal lleñam
Al Masonisme
Van engrexant.
Veis aquí, en plata,
La Veritat.

Sé que, tal volta,
Cualcú 'm dirá:
Que tots els homes
Som fiys d' Adam,
Que veim sa busca
Dins s' uy vehinat
Y dins es nòstro
Hi ha un llenyam;
Que som de terra,
Que es milló cau,
Que ningú 's troba
Sense pecat....
Y jò dich sempre
Que si servam
Es llum dret, s' òli
No 's vessará.
Y amb aquest gèni
M' han d' enterrar;
Duguent, en plata,
La veritat.

B. FERRÁ

PATRONS DE LA SETMANA

Día 17.—*Sant Antoni de Viana, Abat.*

Va naxer Sant Antoni, á mitjan sige III, á Egipte de pares molt nobles, que 'l criaren en lo sant temor de Deu; era ben jovenet com los perdé y heretá tots sos bens. Un dia qu' era á l' Iglesia va sentir aquelles paraules de lo Evangelí: «*Si vols esser perfet ven tot cuant tens y donau tot per amor de Deu, á n' els pobres*» aquestes paraules li paregueren just si fossen dites per ell: ben resolt surti de l' Iglesia, va repartir ses riqueses á n'els pobrets y començá á servir á Deu ab tant d'afany, que, després dels bens de la terra, sa vida prest fonch la d' un angel, tan gran era sa puresa y amor á Deu. Fonch admirat de tothom per sa paciencia, mansuetut, misericordia, humildat... no sabia veure una virtud en son pròxim que no fes tot cuant sabia per enriquir ab ella son cor. Era extraordinaria sa penitencia: casi sempre vetlava fent oració, jeya en terra broxa, menjava un poch de pa ab sal, y estava dos o tres dies y tot sense tastar res. El dimoni no pogué sufrir tanta virtut y comensá á fer cuantre ell una guerra terrible, no hi hagué torment y temor que no fes passar á n' aquella ànima; però el Sant sempre ab l' oració, la penitencia y la senyal de la creu el va vencer. Per servir encare millor á Deu, s' enanà á viure dins una cova en lo més desolat d'un desert, y allá també li va comparexe 'l dimoni, y, ab furia de lo infern, l' emprengué cuantre son cos, ja que no poria fer gens de mal á sa ànima, y 'l maltractá fins á dexarlo per mort: però sempre fou en va, porque Deu estava ab el Sant. Prest s'escampá per tot lo mon el perfum de tantes virtuts y enrevoltá al Solitari un grandiós estol d' ànimis que volian aprende á servir á Deu. Aquells dexebles se feren celles prop de la cova del Sant y axí començá l' orde hermitana de Sant Antoni. Parlantlos del dimoni los deya: «*Creyme jermans, el dimoni te faredat á l' oració, al dijuni, á l' humildat y sobre tot á l' amor de Deu y fuig espantat de la senyal de la creu; no li tengau por idó.*» Va fer molts de miracles; s' en conta un que prova ben á les clares son bon cor: va veure un porch que malalt no poria caminar, y, compatit, li feu la senyal de la creu demunt ell y quedá curat. Ple de merits y virtuts, á l' edat de cent cinc anys, enrevoltat dels seus estimats dexebles aná á rebre la pauma per les victories qu' havia guanyat al mon, carn y dimoni. No se sabia ahont estava enterrat son cos; però des cap de molt de temps Deu ho volgué mostrá á un noble francés, qui 'l dugué á sa terra. Succehi qu' atormentava molta gent un mal anomenat *foch sagrat*, y molts d' els qu' invocaren á Sant Antoni en foren curats y llavò comensaren á dirli *foch de Sant Antoni*.

Molta devoció li han tenguda sempre els mallorquins; no hi ha vila ni llogaret ahont no hi tenga una capella; viles com La Pobla el tenen per patró; casi per tot l' obrería de Sant Antoni ajuda molt á n' el culto, y per tot li fant tota casta de festes. Els pobles el veneran com advocat del bestiar, y per això en surtir de l' ofici es fan corregudes, y 'l ministre de Deu benehix als animals porque Sant Antoni los guart de perill y de desgracies.

Fins fa poch á ciutat se rifava un porch gras, y se feya una bona llimosna á n' els pobres de la Misericordia; un temps á la revetla se feyan fogarons, perque el Sant també allibera de foch. Però lo millor de tot es qu' allibera de les tentacions del dimoni.... ¿Cuants de devots se recordan de passarlí un Pare nostre cuant tenen qualca tentació? Lí fan una promesa, cuant tenen un animal que va xerech, ó té una cama rompuda, y ja no hi tornen pensar pus... son com aquells que díu la cançó:

«*Sant Antoni, una missa!*

Sant Antoni, dues, tres!!...

Com se mula está curada,

Sant Antoni... no hi ha res.»

Día 20.—*Sant Sebastià, martir.*

Fill de pares italians molt mobles, desde jovenet fonch soldat de l' Emperador Diocletiá un dels qui perseguiren als cristians ab més furor) que l' estimava molt per sa nobresa y bondat, y 'l feu general del primer de sos exèrcits. Cristià de vida exemplar, de fe resolta y zel apostòlich, feya molt de bé als pobres cristians, los defensava cuant poria, los aconsolava en les presons, los feya girar els ulls á n' el cel, y dava coratge als poruchs per sufrí uns torments que prest tornarián goigs celestials. Entre els qui li deuen la glòria del martiri foren els Sants germans March y Marceliá; ab l' oració torná la veu á l' esposa d' un carceller. Prest se saberen aquestes coses y l' acusaren al Emperador que s' entrísti, perque l' estimava, el fé compareixer devant ell y prová ab amanasses y promeses afalagadores de ferlo renegar del cristianisme; però fou en va. Enutjat, maná qu' el fermassen á un abre y li tirassen fletxes fins qu' hagués espirat: triá per botxins uns negres, homos cruels, sense cor, els millors tiradors de son exèrcit, allá ahon posaven la vista s' hi aficava una fletxa: cumpliren bé l' encarréch, tothom creya qu' era mort. Una santa dona, anomenada Irene, aná á recullir son cos per soterrarlo y se temé qu' encare era viu: el cuydá ab l' amor d' una filla y el respecte que tenian els primitius cristians á n' els sants martirs y el Sant se curá. Un dia surti á camí á l' Emperador, y ab una santa llibertat que només poren tenir aquells qui no temen als homos, y saben que si perden la vida guanyan la benaventuransa, el reprengué per ses iniquidats y per l' injusticia ab que maltractava als cristians: sorpres y enfurit Diocletiá que 'l mort, creya maná que l' açotassen fins á aspirá y axí se va fer; tiraren son cos dins una clavaguera; però el Sant aparagué á la cristiana Lucina, mentres dormia, y li digué que volia reposar ab los altres martirs; lo hi dugueren, y per axò aquelles catacumbes s' anomenan de Sant Sebastiá. .

També els mallorquins li han tenguda molta devoció: desde temps inmemorial es Patró de Ciutat y de Pollensa; però aumentá aquesta devoció cuant, á mitjan sige XVI, Suriavischi, Ardiaca de Rodas, qui fugia de la persecució dels mahometans ab la reliquia d' un bras del Sant, cap á Espanya, s' hagué d' aturá á Mallorca; pasat el temporal s' en volgué torná y no fou possible fer caminar el barco, y axí se conegué que Deu volia que romangués aquí. A les hores omplia á Mallorca de dol una peste terrible, se feu processó ab la reliquia y s' espeßá; de llavones ensá el tenim com advocat cuantre

la peste. Avuy en dia es fa gran festa á la Seu, hi van els retgidors, y á la Sala se posa l'imatge del Sant, còpia del magnific cuadro de Vandick que trobá á Madrid y regalá á l' Ajuntament un bon mallorquí.

¡Cuants n' hi ha, avuy en dia, á qui fa vergonya el coratge ab que nostron Patró confessava la fé de Cristo devant sos perseguidors! Molts tenen per una afronta el pareixer cristians y s' afluxan de fer obres bones per por de que los tengan per *beutos!* May mos hem d'empagahir de treure la cara per Deu aquesta es l' honra vertadera qu' hem de demanar al Sant Patró: qu' el seu Poble en tot temps siga digne d'ell.

F. F.

POBRE VILA!

(Correspondencia d' Inca)

«Al cap y á la fí, después de quatre ó cinch años de cap-pensada, el nostro Ajuntament ha posat fil á la guya comensant ses obres des nou Mercat per bestiar. Ja era hora.

Y, no sols axò, sinó que alguns associats van á gastar-sé 16,000 pessetes amb un *velodromo*.

Plassa de toros ja'n tenim, encara que lletja y perillosa, per cual motiu, antañ, feren els tancats, per bregues de cans y bous, en mitj de plassa, su devant la Sala, bas-ta estiguessin prohibits p' el Sr. Governador aquesta casta de divertiments. ¡Els balcons s' esbucaven!

¡Oh! A sa nostra vila, (dexant de banda es ram de policía urbana que se troba á sa matexa altura que en la capital) hey mancan coses propies de tota població ilustrada, pero,... no son gayre: edificis fets de planta per Escòles Municipals; fones ben adesades; una gran vía desde s' Estació dreta á n'es *Pou d'en Morro*; una fàbrica de gas; una Cortèra espayosa; un Matadero; una Presó per sers racionals; y, sobre tot un.... (heu direm un altre dia.) Pero, en camvi tenim sis ó sèt societats polítiques y de recreo, ab forsa de cassinos,... mentres qualche pobre miserable, per falta de redós dorm aquest ivèrn davall una porxada.

Respecte de sa Presó p' els encausats que no duen roba demunt, no hey ha cap *canner* que hey volgués alojar el seu animal; y axò que han millorat molt ses *condicions higièniques*; ara hey ha secretes y casi, casi devés mitj dia hey guayta es sol, d' estiu. Valga que, en quant á s' higiene moral, el dormitori de ses dones y els fondets, dels homos están paret mitjera amb l' Iglesia del ex-Convent de Sant Domingo, y senten tocar ses misses.....

Des Santuari en el puig de Santa Magdalena, no en parlem per no dirhó tot avuy; ni de s' antich Hospital casi esfondrat y convertit en Mercat des Cañom, devora sa bòal que serveix de Matadero.

Pobre vila d' Inca! si no fos per alguns bons catòlics no contaminats per l' enmatsinada política, que comèn-san á comprende que la juventù sana, cuant surt de la Iglesia, necessita expansió, necessita un albèrgh apostol per podershi replegar y entretenirse bé y honestament qualche vetlada, en lloc de pegar de bot y boley dins cèrtis xibius ahont lo manco dolent que hey aprendien es beure, jugar á interès y arreglar l' Espanya flestomant (Sia dit sens ofensa per ningú).

No los será difícil als homos honrats y de ca-seua trobar un casal apostol per reunirhí sos fills, alluñantlos dels mals paratges, ahont, casi por forsa han de caure en la tentació. ¡Seria vergoñós que sa nostra afamada vila tengués mèdis y doblés per tancats, velodromos y salas de ball y jochs, y no 'n tengués per procurar bon past y catòlich recreo y enseñansa al jovent inespèrt! ¡Seria molt de plañer que l' antig Hospital ó l' exconvent de Sant Francesch, ahont ja hey ha establides ses monjes de la

Caritat, no poguésin aprofitarsè axí com desitjan ha estona els homos de señ que estiman als desgraciats....!»

ABDON X. JANER.

MALLORCA DOMINICAL, amb aquest assunto, á pregs del seu discret y actiu corresposual, s' honra alsant la veu als bons inqueros per á que unintse á ses molt dignes Autoridats locals fassin un esfors procurant realizar millores (á més de les acordades per l' Ajuntament dia 22 del més passat) un redós gremial d' obrers catòlichs; (ja que ses associacions piadoses van amb auca). Una Presó ab ses correspondents separacions segons edats y secos y graus de dolentia, ample y oretjada; desde la cual els reclusos pugan cumplir els preceptes imposats per nostra Mare l' Iglesia; y sobre tot un establiment benèfich ahont els veis desamparats y els malalts sense recursos pugan prendehi redós, aliment y consol.

Bons inqueros: voler es poder; y tot sacrifici en favor dels pobres desgraciats y del augment de la nostra fé catòlica, estaune segurs, tendrá sa recompensa aquí en la terra y llavò *allá dalt*.

La Propaganda Católica de Palencia

Hemos recibido la visita, que con el mayor gusto devolvemos, de la publicación semanal que así se titula. Es la mas antigua de España, excepto *La Cruz*, y sus 30 años de vida la acreditan de veterana en la milicia del periodismo sano.

Por persona conocedora del movimiento católico de aquella provincia, y que ejerce en esta un elevado cargo oficial, sabemos que á dicha publicación se debe, entre otros bienes, la fundación de un Círculo de Obreros Católicos donde funcionan con regularidad y desahogó las Secciones de Enseñanza, Socorros mútuos, Caja de ahorros, Biblioteca, distracciones honestas, etc. etc. gracias al apoyo moral y material que personas pudientes dispensan á dicho Círculo, mereciendo citarse para que sirva de ejemplo, entre otras, la subvención de 1500 pesetas anuales que satisface la Diputación Provincial.

Hora sería de que en Palma de Mallorca, los nobles, caballeros, las personas de respetabilidad, las autoridades, todos los que hacen alarde de catolicismo purísimo, y visten levita, y tienen carroaje, mandasen detener éste á la puerta del Círculo establecido en el Call, se dignasen visitar aquellos abandonados salones, examinasen el estado de su caja y.... obrasen en consecuencia.

Porque, lo hemos dicho muchas veces, y no nos cansaremos de repetirlo: «*Obras son amores y no buenas razones.*»

RONXETA

—Huela, Batista ¿qu' hey ha de nou?

—Res, homo, he vengut á veure sa corrida de Reys, á sa plassa de toros.

—¡Virolla! ¡Per hont-se-vuya en fan de franch.... y véns á tirá un real, aquí?

—No me sab greu gastá, si se cosa heu val. Estich cansat de veure *Reys beldufenchs*; com á cristiá m' empagaesch de cèrtes *bufonades* y grosserías duites sense tò ni sò; me dona (com deya es vicari des meu poblai) pena, qu' es misteris de la nostra Santa Fe sien profanats per quatre pagessos tavernaris; se me fritx sa sanch, que un passatje bíblich sia representat per gent sense cultura, gent que, per s' afan de fér riure, s' obliga des *papé* que representa; y per afegitó colla hi ha dirigida per cèrt personatje *biblich* protestant que.....

—¡Huey, estimat! Afiquet á sa Plassa de Toros y....

—¿Qué?

—Qu' hey trobarás un *real* de lo mateix.

BRAULIO.